

# РЕШЕНИЕ

№ 4740

гр. София, 11.07.2022 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 65 състав**, в публично заседание на 15.06.2022 г. в следния състав:

**СЪДИЯ: Ванина Колева**

при участието на секретаря Ирена Йорданова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **5347** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. с чл. 285, ал.1 и чл.284 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано по искова молба с вх.№ 17404 /16.06.2020 год., подадена от М. М. С., ЕГН [ЕГН], от [населено място], уточнена с уточняваща молба от 20.07.2020г. и уточняваща молба от 15.02.2021г., против Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, Министерство на правосъдието, [населено място], с искане за заплащане на обезщетение в размер на 50 000 лв. за причинени неимуществени вреди, изразяващи се в стрес, психически тормоз, психическа потиснатост и отчаяние, претърпени болки в крайниците, причинени от лошите битови условия, лоша хигиена, неприятни миризми, липса на поддръжка, липса на разходки на открито и отказ от лечение за болестта му „диабетна полиневропатия“ в периода от 16.08.2019г. до 15.10.2019г., когато е бил задържан под стража в арест, намиращ се в [населено място], [улица].

Ищецът лично и чрез назначения му служебен защитник поддържа иска и ангажира доказателства. Моли претенцията му да бъде уважена изцяло.

Ответникът, “Главна дирекция изпълнение на наказанията“ (ГДИН) С., в писмен отговор на исковата молба и в съдебно заседание, чрез процесуален представител, изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция. Твърди, че не се установява наличие на неизпълнение на вменено от закона

задължение на ответника, което да ангажира отговорността му и с което да нарушава чл.3 от ЗИНЗС. Оспорва иска изцяло по основание и размер като неоснователен и недоказан. Счита, че не са налице предпоставките по чл.284, ал.1 ЗИНЗС, поради което моли да бъде отхвърлен. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за основателност и доказаност на исковата претенция и моли да бъде уважена, но в размер по-малък от претендирания.

Като доказателства по делото са приети представените от ответника Протоколи за извършена дезинсекция, таблица 1 за състава на дневната дажба и полагаемите се хранителни продукти на един лишен от свобода-възрастен с надбавка "А" към нея, искания за отпускане на материални ценности, медицинска справка рег. № 11296 от 14.07.2020г., изготвена от лекар –ординатор в МЦ към сектор "Арести" към О. – С., медицинска справка за задържания под стража от 20.08.2019г. за първоначален медицински преглед, извлечения от амбулаторния журнал, лекарствен лист за назначена терапия; заверено копие на арестантското досие на ищеца; № R-1148/19; становище рег. № 16631 от 21.10.2021г. относно провеждането на „престой на открито" и размера на арестни помещения № 3 и № 11 на V етаж в ареста на [улица], от началник сектор "Арести", О. – С., придружена от докладни записки от надзиратели в ареста.

По искане на ищеца е допусната съдебно-техническа експертиза. Вещото лице, след посещение на място в следствения арест на [улица] помещенията, в които е бил настанен ищецът е заключил, че в периода от 16.08.2019г. до 15.10.2019г. М. М. С. е пребивавал в помещения № 3 и № 11 на пети етаж от сградата. При извършения оглед и измервания, вещото лице установява, че достъпната площ без обзавеждането и санитарния възел на килия 3 е 4,10 кв.м. на едно лице от двама и съответно 2,05 на едно лице от четири, като помещението е за 4 човека. В килия 11 достъпната площ без обзавеждането и санитарния възел е 2,04 кв.м. на едно лице от четири. Достъпът до въздух и светлина е през прозореца, над вратата е разположен прозорец с решетки към коридора, между които са монтирани осветителни тела. Въпреки относително голямото съотношение между площта на прозорците спрямо площта на помещенията, поради матираните стъкла и решетките, е ограничена дневната светлина. Килиите се отопляват чрез вертикален радиатор, свързан с отоплителната система на сградата, няма охладителна система и принудителна вентилация на помещенията. Санитарният възел не е ограден с плътна стена и врата от помещенията и не позволява уединение. Отделен е със стена с височина 1 м. Тоалетната чиния е тип "клекало". Изготвени са и мащабни схеми на помещенията.

Ищецът оспорва истинността на представената от ответника медицинска справка; на декларацията си от 19.08.2019г., представена като част от арестантското му досие от 16.08.2019г., в която заявява, че не желае медицински преглед, за която твърди, че почеркът не е негов, че е дописвана, както и на медицинско направление с изх. № 1693/16.08.2019г., според което ищецът е заявил, че не желае медицински преглед, като твърди, че на тази дата не е воден в МВР – Медицински институт. Във връзка с оспорването на документите е открито производство по чл.193 ГПК и е назначена съдебно-графологична експертиза. Заключение по експертизата е прието без оспорвания от страните. Според него, вероятно подписът за задържано лице в декларацията - обект на експертизата е положен от М. М. С., като частицата „не“ е дописана, след като е била написана думата „желая“. Дописването на частицата е

извършено от лице различно от лицето изписало думата „желая“. Дописването на частицата „не“ е извършено с химикални паста различна по нюанс на синия цвят и интензитет на оцветяване от химикалната паста с която е изписана думата „желая“. Поради липса на сравнителен материал с ръкописен текст изпълнен от д-р Д. не може да се установи, дали в медицинското направление има изписан от него текст. Не е възможно де се установи дали подписа за лекар в медицинското направление - обект на експертизата е положен от д-р Д..

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Искът е с правно основание чл.284, ал.1 ЗИНЗС – претендира се обезщетение за вреди, причинени на задържан под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС. На основание чл. 203, ал. 1 (ДВ, бр. 13 от 2017 г.) от Глава единадесета на АПК, исковите за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица се разглеждат по реда на тази глава. Съгласно чл. 203, ал. 2 (ДВ, бр. 13 от 2017 г.) от АПК, за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) или на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража. Според чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС, съгласно който осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение, като в ал. 2 на същия член е посочено, че за изтезания, жестоко, нечовешко или унизително отношение се смятат и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

За да бъде приета основателност на иска за вреди с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва кумулативно да бъдат доказани: акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС и настъпила, в резултат на нарушението неимуществена вреда в правната сфера на ищеца, която се предполага до доказване на противното по силата на въведената с разпоредбата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, оборима презумпция. Следователно отговорността на държавата се ангажира при доказано подлагане на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение (чл. 3, ал. 1), както при поставянето на лицата в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода" или "задържането под стража", изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност (чл. 3, ал.

2).

В случая се претендира обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 50000 лева, причинени в резултат на незаконосъобразни фактически действия и бездействия на администрацията на следствения арест в С., изразяващи се в поставянето на ищеца в условията, в които е пребивавал от 16.08.2019г. до 15.10.2019г. в Следствения арест в [населено място], бул. „Д-р Г.М. Д.“ 42 - недостатъчна жилищна площ, оскъдно осветление, липса на въздух, липса на истински престой на открито, храна с лошо качество, неоказване на медицинска помощ.

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице - лице задържано под стража в следствения арест на бул. „Д-р Г.М. Д.“ в [населено място], в периода от 16.08.2019г. до 15.10.2019г., което твърди, че условията, в които е било поставено там са му причинили стрес, психически тормоз, психическа потиснатост и отчаяние, претърпяло е болки в крайниците, причинени от лошите битови условия, лоша хигиена, неприятни миризми, липса на поддръжка, липса на разходки на открито и отказ от лечение за болестта му „диабетна полиневропатия“.

Искът е предявен срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ - юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите и областните служби „Изпълнение на наказанията“ - надлежен ответник по чл.205 от АПК, вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС.

Съгласно чл. 20 от ППЗИНЗС, за всеки затвор се определя максималният брой лишени от свобода, които могат да бъдат настанени, съгласно разполагаемата жилищна площ, а в спалните помещения се осигурява пряк достъп на дневна светлина и възможност за естествено проветряване. Количеството дневна светлина, степента на изкуственото осветление, отопление и проветряване се определят в зависимост от изискванията на съответните стандарти за обществени сгради. На лишените от свобода се осигурява постоянен достъп до санитарен възел и течаща вода. В заведенията от закрит тип и арестите в затворите ползването на санитарен възел и течаща вода се осъществява в спалните помещения.

В чл. 21 от ППЗИНЗС (Доп. - ДВ, бр. 14 от 2017 г.), е посочено, че спалните помещения се обзавеждат с отделни легла за настанените лица, снабдени със спални принадлежности, шкафчета за лични вещи, маса, столове, осветителни и отоплителни тела, като се осигуряват условия за пряк достъп на дневна светлина и възможност за проветряване, а лишените от свобода са длъжни да спазват реда и хигиената в спалните помещения. За всяко спално помещение съответният инспектор по социални дейности и възпитателна работа определя отговорник, който изготвя месечен график за дежурства и следи за поддържането на реда и хигиената) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2017 г.). В алинея шеста, (Нова - ДВ, бр. 14 от 2017 г.) е предвидено, че на лишените от свобода се създават условия за къпане не по-малко от два пъти седмично и за изпиране на дрехите, спалното и личното бельо. От своя страна, в чл. 25 от ППЗИНЗС е посочено, че основанията за настаняване в местата за лишаване от свобода са приведени в изпълнение по съответния ред съдебни актове с наложено наказание лишаване от свобода или за вземане на мярка за неотклонение задържане под стража по реда на Наказателно-процесуалния кодекс. Същите се съпровождат с информация за датата и обстоятелствата при задържането на лицето, както и със справка за съдимост. В съответствие с алинея втора, (Доп. - ДВ, бр. 14 от 2017 г.), престоят на

открито се провежда под надзора на служители от надзорно-охранителния състав на специално определени места в затвора, поправителния дом или затворническото общежитие, като по възможност същите предлагат защита при лошо време. По време на престоя на открито администрацията на затвора осигурява подходящи условия - съоръжения, екипировка и организирани дейности, насърчаващи поддържането на добро физическо здраве. На лишените от свобода по време на престой на открито се разрешава да се обединяват за участието им във физически упражнения или спортни игри.

В случая следва да се приложат установените за защита на правото по чл. 3 ЕКПЧ стандарти, установени от Европейския съд по правата на човека. Постановено е пилотното решение на ЕСПЧ по делото Н. и др. с/у България, в което Европейският съд е дал генерални мерки за преодоляване на проблемите на условията в затворите, нарушаващи забраната по чл. 3 ЕКПЧ. В решението Н. ясно се сочи по какъв начин следва да се прилага българският закон, предоставящ компенсаторно средство, а именно ЗОДОВ, за да може да изпълни изискването за ефективно вътрешноправно компенсаторно средство за защита от нарушаване на чл. 3.

От събраните в хода на производството писмени справки от ответника и заключение от допуснатата СТЕ се установява, че през исковия период М. М. С. е пребивавал в арестно помещение № 3 и № 11, на пети етаж, на сградата. Сградата е въведена в експлоатация 1995г., с панелна конструкция и основно изложение югоизток – северозапад. Помещение № 3 е с изложение югоизток, а помещение № 11 с – северозапад. Арестните помещения са с приблизително еднакви размери Санитарните помещения са с обособени в помещенията с плътна стена с височина около 1 м. без врата. В арестните помещения са монтирани две двуетажни легла, метална конструкция с размери 195 см./ 75 см. От едната страна и 189 см. / 85 см. От другата. Във всяка от килиите има неподвижно закрепена маса и стол. Според измерванията на вещото лице. Общата площ на помещение № 3 – светла площ на килията с обзавеждането е 15, 61 кв. м. Общата площ на обзавеждането и оборудването е 4,79 кв. м. Санитарният възел с мивката е 1,90 кв.м. Достъпната площ в килията без обзавеждането и санитарния възел е 8,19 кв.м. Килията е предназначена за 4 човека като достъпната площ без обзавеждането и санитарния възел на едно лице е 2,05 кв.м. Близки са и размерите на помещение № 11, което също е предназначено за 4 лица и достъпната площ без обзавеждане и санитарен възел на едно лице е изчислена на 2,04 кв.м.

В чл.43, ал.4 от ЗИНЗС е предвидено, че минималната жилищна площ в спалното помещение за всеки лишен от свобода не може да е по-малка от 4 кв. м. Съгласно § 231 от пилотното решение по делото Н. и други срещу България от 27.01.2015 г. за условията в българските затвори, ако затворниците имат на разположение по-малко от три квадратни метра жилищна площ, пренаселеността трябва да се счита за толкова тежка, че да доведе само по себе си, независимо от други фактори, до нарушение на чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧОС, Конвенцията).

От събраните по делото доказателства – становищата от началник сектор “Арести” при О. – С. и справки се установява, че ищецът е бил настанен с други лица, като през част от исковия период е пребивавал с

още три задържани лица. Следователно полагащата се на всеки от тях жилищна площ е 2,05 кв.м., съответно 2,04 кв.м. ЕСПЧ обръща внимание, че в оценката на наличното пространство трябва да се вземе предвид пространството, заемано от мебели и обзавеждане в килията. Следователно при наличие на обзавеждане – легла, маса, стол, шкафчета и санитарен възел, не може да се приеме, че е достигнат желаният стандарт от 4 кв.м. Установява се от заключението на СТЕ, че ищецът е имал на разположение по-малко от 3 кв.м. жилищна площ. Следователно може да се приеме, че е наличие пренаселеност, която сама по себе си да води до нарушение на чл.3 от Конвенцията.

От друга страна, дори в периодите, в които капацитетът на арестните помещения не е бил запълнен изцяло, както ЕСПЧ отбелязва в §234 от решението по делото Н. и др. срещу България, освен размерът на наличното пространство, други аспекти на физическото състояние на задържане също са от значение за оценката на съответствие с чл. 3 от Конвенцията. Тези елементи включват по-специално достъп до упражнения на открито, естествена светлина или въздух, наличие на вентилация, адекватност на отоплението, възможност за използване на тоалетната в уединение и съответствие с основни санитарни и хигиенни изисквания. По този начин, дори и в случаите на затворнически килии, които осигуряват 3-4 квадратни метра жилищна площ на един лишен от свобода, може да има нарушение на този член, ако факторът на пространството е съчетан с липса на вентилация и осветление.

Член 43, ал.4 от ЗИНЗС гласи, че количеството дневна **светлина**, степента на изкуственото осветление, отопление и проветряване, достъпът до санитарни възли и течаща вода, както и минимумът обзавеждане на спалните помещения, се определят с правилника за прилагане на закона. Член 20, ал. 2 гласи, че в спалните помещения следва да се осигури пряк достъп на дневна светлина и проветряване и че количеството дневна светлина, степента на изкуственото осветление, отопление и проветряване се определят в зависимост от изискванията на съответните стандарти за обществени сгради.

В случая се установява, че дограмата е Р. с двоен стъклопакет в отвори със средни размери около 230 см/130 см. Прозорците се състоят от четири крила – две горни неотваряеми с прозрачни стъкла и два големи отваряеми прозореца с матирани стъкла. Вертикално дограма е разделена с колона от стъклени тухли. Прозорците са отделени на 50 см. от останалата част от помещението с метална решетка, на която е монтиран механизъм , осигуряващ възможност за отваряне на прозорците. Решетката не закрива подпрозоречното пространство, където е разположена етажерка с осем отделения и размери 200 см/100 см. Вещото лице посочва, че прозорците осигуряват нормална осветеност през светлата част на денонощието. През нощта

осветлението се осъществява от две осветителни тела, монтирани над вратата. Достъпът до осветителните тела е ограничен от метална решетка. В заключението е посочено, че въпреки значително голямото съотношение на площта на прозорците спрямо площта на помещенията в мрачен дъждовен ден в края на м. ноември четенето в дъното на килиите е силно затруднено, поради матираните големи стъкла и решетките, ограничаващи дневната светлина. Помещенията се отопляват чрез вертикален радиатор, свързан с топлопроводната инсталация на сградата. Няма охладителна система и принудителна вентилация на помещенията за задържаните лица. Не са представиха доказателства, че количеството дневна светлина, степента на изкуствено осветление, отоплението и проветряването са в съответствие с изискванията на съответните стандарти за обществени сгради.

Установено е, че ищецът е имал възможност всеки ден за **престой на открито**, както и че през голяма част от престоя си в ареста, той се е отказвал от това право. В чл.86, ал.1, т.1 от ЗИНЗС е регламентирано правото на лишениите от свобода на престой на открито не по-малко от един час на ден. Задължение на затворническата администрация е да го осигури. По делото не се спори, а и от събраните доказателства се установява, че всеки ден в светлата част на денонощието ищецът е имала възможност за един час престой на открито, който съгласно представените становища и докладни записки се провежда в открито помещение на покрива на сградата, с площ от по 25 кв.м., в което се извеждат максимум по 12 човека едновременно. В чл.71, ал.12 от ППЗИЗНС е предвидено, че индивидуален отказ от престой на открито се прави с писмена декларация. По делото са налични множество такива декларации от ищеца, от които се установява, че той често се е отказвал от престой на открито, като причина е посочил, че не се чувства добре.

Според насоките дадени от ЕСПЧ, местата за престой на открито трябва да бъдат достатъчно просторни и по възможност да предлагат защита при лошо време. Наличието и продължителността на упражнения на открито, както и условията, в които лишениите от свобода могат да ги правят са сред основните елементи, свързани с оценката на условията на задържане чрез позоваване на чл. 3 от Конвенцията. Стандартите за лишаване от свобода, определени от Комисията против изтезанията (КПИ), на които се позовава и ЕСПЧ в своите решения, посочват конкретно такива упражнения и ги смятат за основен гарант на благополучието на затворниците и че на всички тях, без изключение, се позволява най-малко един час упражнения на открито, за предпочитане като част от по-широка програма на дейности извън килията. Тези стандарти също казват, че за упражненията на открито трябва да бъде

осигурено достатъчно пространство и, когато е възможно, да предоставят подслон при студено време.

В § 235 и §236 от пилотното решение по делото Н. и др. срещу България, е посочено, че кратката продължителност на упражнения на открито може да бъде фактор, който изостря положението на затворник, ограничен в своята килия през останалата част от времето, като физическите характеристики на външните съоръжения за упражнения също имат значение. Например двор за упражнения, който е само два квадратни метра по-голям от килията, заобиколен е от стени с височина от три метра и има отвор към небето, покрит с метални пръти и дебела мрежа, не предлага на затворниците подходящи възможности за почивка и възстановяване.

В случая от събраните по делото доказателства се установява, че обособените места за престой на открито (“каре”) са с площ около 25 кв.м., обособени като места за провеждане на престой на открито. Над помещенията са поставени поликарбонатни плоскости с дъговидна форма с охранителна цел. Според представените становища и докладни записки се извеждат до 12 души, което ограничава възможността за движение. От представените по делото декларации за отказ от престой на открито, се вижда, че през по-голямата част от престоя си в ареста ищецът е отказвал престой на открито, въпреки, че заболяването му изисква повече движение. По този начин условията на провеждане на престоя на открито, които не осигуряват възможност за почивка и възстановяване, са отказали ищеца и той през по-голямата част от времето е пребивавал в килията си, в която достъпът до слънчева светлина и свеж въздух е бил ограничен. Няма е и възможност за движение, с оглед размера на килията, в която 4 кв.м. на човек площ включва и мебелите и санитарния възел. От ответника не са представени доказателства, нито са наведени твърдения, че ищецът е имал възможност за престой и дейности извън арестното помещение, освен ежедневния престой на открито, провеждащ се в описаните помещения на покрива.

От представеното становище и заключението на СТЕ се установява, че всяко арестно помещение разполага със собствен **санитарен възел** с непрекъснат достъп до течаща вода, с чешма, мивка и тоалетен блок. Санитарният възел е отделен от останалата част на килията, посредством масивна преградна стена с височина около 1 м. Следователно, достъпът до санитарен възел и баня не е ограничен в светлата част на деня и за належащите си нужди през нощта задържаните лица могат да ползват санитарното помещение в спалното помещение, което е обособено и снабдено с постоянно течаща топла и студена вода. Следователно, администрацията на ареста е осигурила на задържаните лица постоянен достъп до санитарен възел с топла и



студена вода, както и възможност за поддържане на личната хигиена. Параграф 249 от Решението по делото Н. и др. срещу България, сочи, че достъпът до правилно оборудвани и хигиенични санитарни помещения е от изключително значение за запазване на чувството на затворниците за лично достойнство.

От друга страна обаче, в параграф 241 от същото решение е посочено, че: “Що се отнася по-специално до достъпа до тоалетни, тоалетни чинии, поставени в ъгъла на килията и лишени от каквото и да било отделяне от жилищната площ или отделена от една преграда с височина от един метър или метър и половина е не само неприятно от хигиенна гледна точка, но и лишава задържаня от възможността за използване на тоалетната в каквото и да било уединение, защото той или тя остава постоянно видим за другите лишени от свобода, седящи на леглата, а също и за надзирателите на затвора, гледащи през шпионката.” В случая според заключението на вещото лице санитарният възел не е отделен с пътна стена и врата от помещението и не позволява уединение. Следователно, с оглед цитираното тълкуване дадено от ЕСПЧ и липсата на уединение, което засяга достойнството им в значителна степен, е налице нарушение на чл.3 от Конвенцията.

Следва да се отбележи, че относно хигиената няма данни на задържаните лица да са раздавани почистващи препарати и средства, за да може да се поддържа нормална хигиена в помещенията. Като доказателство от ответника е представено искане за отпускане на материални ценности за “за четирите етажа“, но не може да се устатова кога и на кого са раздадени. Следователно, не може да се приеме, че е осигурен достъп до хигиенични санитарни помещения, с оглед насоките в цитираната практика на ЕСПЧ.

От събраните доказателства се установява, че ищецът е имал здравословни проблеми. От представеното арестантско досие на М. М. С. и представените медицински справки и медицинска документация се установява, че още преди настаняването му в ареста е страдал от Диабет 2-ри тип полиневропатия. С оглед откритото производство по оспорване истинността на декларацията от 16.08.2020 г. и Медицинско направление с изх. № 1693/16.08.19г. на МВР- Медицински институт, след категоричното заключение по допуснатата СГЕ, на основание чл. 194 ГПК, двата документа като неистински следва да бъдат изключени от доказателствата по делото. Вещото лице дава категорично заключение че частицата „не“ е дописана след като е била написана думата „желая“ и дописването на частицата е извършено от лице различно от лицето изписало думата „желая“, като дописването на частицата „не“ е извършено с различна химикална паста. От установеното препроявяне на декларацията следва, че ищецът е желал да му бъде извършен медицински преглед, който не му е извършен.

От друга страна, от представените писмени доказателства, в т.ч. медицинската справка от 14.07.2020г. се установява, че са му извършвани ежеседмични медицински прегледи, при които не са наблюдавани патологични отклонения. Редовно са проследявани стойностите на кръвното налягане, кръвната захар, психичното състояние на жалбоподателя и симптоми на диабетна полиневропатия. В медицинската справка, изготвена от д-р Д. Д., лекар – ординатор в МЦ към сектор “Арести” О. – С. е посочено, че поради липса на симптоми, както и на оплаквания от страна на задържания, съответно настъпила ремисия на диабетната полиневропатия, не се е наложило извеждане на лицето за консултация във външни лечебни заведения. Подчертано е, че при многократно провеждане на консултации жалбоподателят никога не е съобщавал за симптоматика, присъща на диабетна полиневропатия. От амбулаторния журнал за проведени медицински прегледи в МЦ към сектор “Арести” се установява, че М. М. С. многократно е консултиран във връзка с оплаквания за синусит, безсъния, стомашно неразположение, измервани са му е кръвната захар и кръвното налягане. При нужда му е назначавана терапия.

Недоказани останаха и твърденията за лошото качество на храната.

Въпреки това, при съвкупна преценка на всички установени факти – по-малко от 4 кв.м. жилищна площ на разположение, липсата на пряка слънчева светлина и възможност за проветрение, неприемливите условия в помещението за престой на открито, липсата на уединение в санитарното помещение в килията, следва извод, че в случая е налице "нечовешко" и "унизително" отношение, които превишават целите на изтърпяване на наказанието. В случая неудобствата и страданията, с които е съпроводено задържането на М. М. С. надминават необходимото за изпълнението му. В решенията си ЕСПЧ подчертава, че приложението на чл. 3 от Конвенцията изисква засягането да води до унижение, което надминава това, което обикновено съпътства наказанието лишаване от свобода. Държавата следва да гарантира, че лицето е задържано при условия, които са съвместими с човешкото му достойнство, че начинът и методът на изпълнение на тази мярка не го подлагат на мъки или изпитания, надхвърлящи неизбежното страдание, свързано със задържането, и че предвид практическите изисквания на лишаването от свобода, неговото добро здравословно състояние е съответно обезпечено. При преценяване на условията на задържането, следва да се вземат предвид кумулативните последици на тези условия и срока на задържането ( чл.284, ал.2 ЗИНЗС).

Предвид доказаното по делото обстоятелство относно престоя на ищеца в спално помещение на следствения арест, което е с по – малка от 4 кв. м. на лишен от свобода разполагаема площ, със санитарен възел в килията, който не осигурява уединение, за престой на открито,

който се провежда в помещение малко по-голямо от килията, с недостатъчна площ и липса на възможност за движение и физическа активност, съдът намира, че на основание чл.54 от ЗЗД и съобразно периода на исковата претенция – два месеца, справедливият размер на обезщетението, съответстващ на претърпяното страдание се преценява на 700 лева. Това обезщетение съответства на степента и интензитета на създаденото на ищеца неудобство. То, според обсъдените по делото доказателства, е такова, което може да бъде квалифицирано като "причиняващо страдание и унижаващо достойнството".

Обезщетението съответства и на обезщетенията, които се присъждат от Съда по правата на човека по аналогични случаи, както и отговоря на изискването според практиката по чл. 3 от ЕСПЧ, според която държавите следва да гарантират, че лицето е задържано при условия, които са съвместими с човешкото му достойнство, че начинът и методът на изпълнение на тази мярка не го подлагат на мъки или изпитания, надхвърлящи неизбежното страдание, свързано със задържането, и че предвид практическите изисквания на лишаването от свобода, неговото добро здравословно състояние е съответно обезпечено. При преценяване на условията на задържането, следва да се вземат предвид кумулативните последици на тези условия и срока на задържането.

В случая ищецът е освободен от заплащане на разноски, не е направил такива, поради което разноски в настоящето производство не следва да се присъждат.

Водим от горното и на основание чл. 203, ал. 2 от АПК във връзка с § 1 от ДР на ЗОДОВ и чл. 235 от ГПК, и във връзка с чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС, съдът

#### РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" [населено място] да заплати на М. М. С., ЕГН [ЕГН], от [населено място], по иск с пр. осн. чл. 284 от ЗИНЗС вр. с чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ, сумата от 700 (седемстотин) лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от преживяно унижително и недостойно отношение, вследствие нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС за периода от 16.08.2019г. до 15.10.2019г. по време на престоя му в Следствения арест в [населено място], [улица] ОТХВЪРЛЯ иска за горницата над тази сума до пълния предявен размер от 50 000 лв.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд София-град в 14 дневен срок от съобщението до страните, че е изготвено.

СЪДИЯ: